

Studium Generale
Történelem IV./4. levél
Polgárosodás és a nemzetállamok születése
Összeállította: Ráski Péter

Összpontszám: /30
Százalék:

Esszékérdések

- 1.) A következő két forrásrészlet Széchenyi Istvánt bírálja. Milyen nézőpontból bírálják? Miben hasonlít és miben különbözik a két írás? (7 pont)**

„[...] Ő volt az, ki mindenütt és mindenben a nyilvánosságot prédikálta. Ha tehát most a felmelegült atmoszférában oly növények teremnek, miket a gróf sem nem remélt, sem nem helyesel, azt ugyan a nemes gróf sajnálhatja, de nincs joga rajta csudálkozni.”

/Dessewffy Aurél, a fontolva haladók vezetője a Kelet népéről/

„A nemes gróf – ki az ügynevezett tacticát az országglási tudományban minden másnak elébe teszi – több mint egy helyütt nyíltan megvallja, miképpen taktikája mellett két pad közti helyzetbe jutott, s majd nyugati majd keleti szelektől csapkodva, mint labda levegőben lebeg. E vallomás, a gróf száraz számtani modorában az én szenvedelmes, érzelgős modoromba öntve annyit tesz: hogy a nemes gróf politikai helyzetében sem fenn, sem alant nem bír annyi bizodalommal, a mennyi kell, hogy azon messzeható terv kivitelének kéj szerint mestere maradhasson [...] soha semmit nem bizonyító hasonlatoknál maradjunk – a nemzet jövőjét egy nagy sakkjátéknak tekintette...”

/Kossuth Lajos: Felelet, 1841/

- 2.) Az alábbi források segítségével írd le a konzervativizmus és liberalizmus fogalmát, továbbá foglald össze a két gondolkodásmód legfontosabb jellemzőit! (7 pont)**

„Megtartani, s egyszerre javítani – ez más jellegű feladat. Ha a régi alkotmány használható részeit meg akarjuk tartani, s ha az újat hozzá akarjuk illeszteni ahhoz, ami a régiből megmaradt, akkor a termékeny elme minden erejét, csüggedetlen és megfeszített figyelmét [...] minden alkotó talentumát mozgásba kell hozni; egymással vetélkedő emberi rossz tulajdonságok egyesített ereje ellen kell felvennie a harcot: a konokság ellen, amely elvet minden reformot, és a könnyelműség ellen, amely mindent tönkretesz. „De az ilyen eljárás – vetik szememre – túl lassú. Nem olyan gyülekezet számára való, amely minden dicsőségét arra tette fel, hogy évszázadokra szóló művet alkosson hónapok alatt. A javításnak ez a módja hónapokat venne igénybe.” Ez valóban így van és így is kell lennie, ebben áll a módszer remek volta, hogy az idő munkatársul szegődik, így lassan és némelykor észrevétlen hat. Ha nélkülözhetetlen az óvatosság és elővigyázatosság ott, ahol élettelen anyaggal van dolgunk, sokkal nélkülözhetetlenebbé, szent kötelességgé válik akkor, amikor rombolásunk és alkotásunk tárgya nem fa és kő, hanem érző lények, akiket ezrével dönthetünk nyomorba gyors és meggondolatlan döntéseinkkel. De Párizsban – úgy tűnik – az a nézet vált most uralkodóvá, hogy az érzéketlen szív és a megrendíthetetlen bizalom az egyetlen követelmény a tökéletes törvényhozóval szemben. Mennyire különbözik ez a hit az én eszméimtől e magasztos tisztséggel kapcsolatban. [...] Itt aztán szükség van az együtt gondolkodásra. Mindenképpen szükség van időre, hogy a gondolkodó emberek egyesülését

tető alá hozzuk, ha azt kívánjuk, hogy a jó, amit elérni szándékozunk teljes mértékben megvalósuljon. A türelem többet ér itt, mint az erőszak. [...] A lassú és óvatos előrenyomulásnál az ember minden általa megtett lépés hatását bizonyos mértékig előre ki tudja kémleni.[...] Ahogy az igazságosság, úgy magának az ügynek a tökéletessége is több értelmet kíván, mint amennyit talán egy egész generáció fel tud mutatni. [...] Amit a francia törvényhozók merész és határozott lelkük bizonyosságának tartanak, azt én siralmas tehetetlenségük jeleként fogom fel. Végtelen sietségükben a természet kínálta egyszerű megoldásokkal szemben táplált bizalmatlanságuk kiszolgáltatotta őket a kalandoroknak és cselszövőknek, az alkimistáknak és sarlatánoknak.”

/Edmund Burke: A francia forradalomról, 1790/

„A konzervativizmus az a nézetkör, amelynek lényege, hogy a mindenkori politikai, társadalmi és gazdasági rendet a lehető legnagyobb mértékben meg kell őrizni. Olyan mentalitás, amely elsősorban az idő és tapasztalat próbáját kiállt hagyományokra és intézményekre támaszkodik, és változtatásokra csak fokozatosan és nem túl gyakran hajlandó. A konzervativizmus nem annyira politikai program, mint inkább politikai szándékokkal kapcsolatos attitűd.”

„Liberalizmus, más néven szabadelvűség, az egyén szabadságába, mint alapvető elvbe vetett hit; pontosabban az az elképzelés, miszerint az állam keretein belül a lehető legnagyobb egyéni szabadság kívánatos; a XVIII.-XIX. század egyik alapvető politikai nézetrendszere és ideológiája.”

/Britannica Hungarica konzervativizmus és liberalizmus szócikkből/

3.) A térképek, táblázatok, statisztikák és szöveges források tanulmányozása után, hogyan látod a gazdasági változásokat a dualizmuskori Magyarországon? Miben látod a politika fő célkitűzéseit és ezt hogyan látod megvalósulni a korabeli Magyarországon? (16 pont)

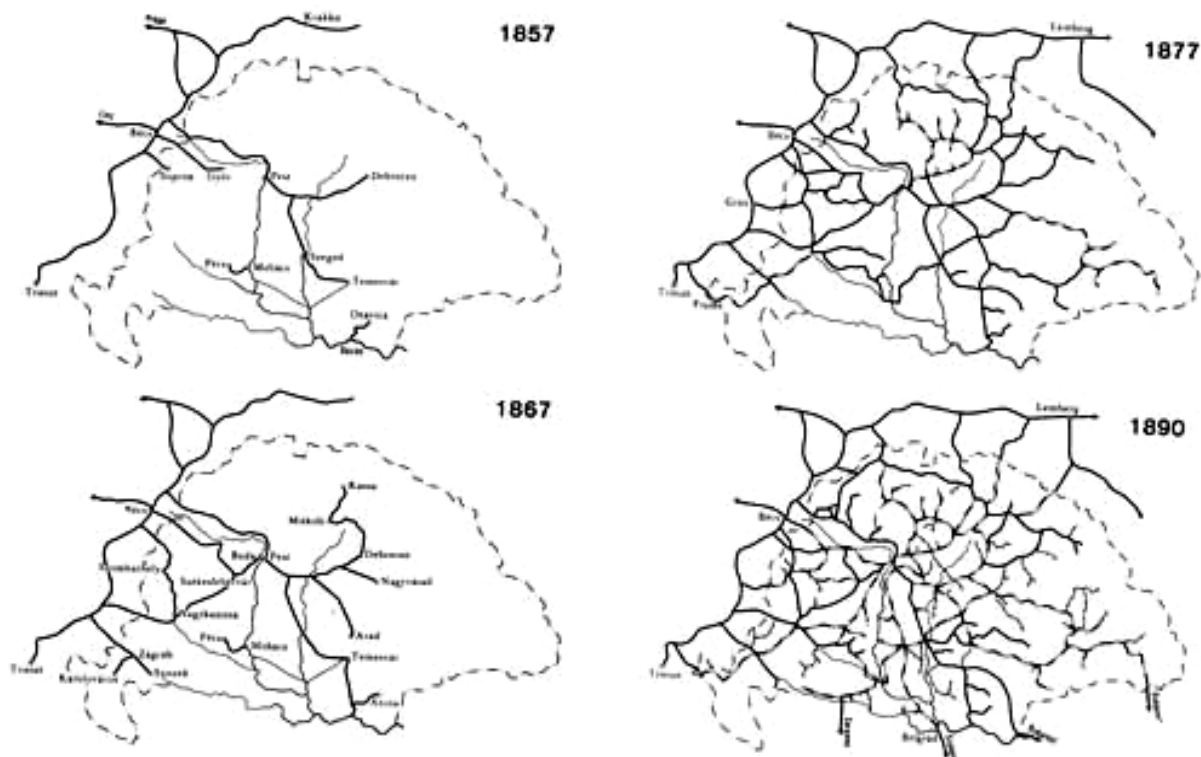
„Bevallom, számomra Bécs se nem vonzó, se nem érdekes... ez a város, mondhatni, 'tucatáru'. Megmutattam fiamnak a hőségben lompos, poros Prátert, a város ütőereit, a székesegyházat, amely kissé merev vonalaival mintha idegenül állna a körülötte sürgölődő zajban, és hogy a kép teljes legyen, a középületeket, amelyekben összefutnak a világ legbonyolultabb birodalmának különféle, heterogén elemei.

Annál kedvesebb nekem Budapest. Másnap, amikor –a melegedő napfényben- végre bekvartélyozódtam a Hungária Szállóba, és fent, a hotel egyik, Dunára néző árnyas erkélyén kényelembe helyezkedtem, oly kellemes élményben volt részem, hogy ahhoz foghatót alig őrök emlékezetemben. Itt a folyó szélessége fékezi a sodrás erejét, a Duna méltóságteljesen halad át a két nagyszerű híd alatt. A városon túl, ahol elkanyarodik, méretei már csakugyan tengerbe igyekvő folyamhoz méltók. [...] Alatta zajlik az élet a folyón; ez a meleg, csillogó kép élénk és élettel teljes...”

/John Lukacs: Budapest, 1900. (37. oldal)/

„Az 1867-ik évi július 2-án kelt országos határozat folytán, jelen törvény által felhatalmaztatik a minisztérium, hogy vasutak és csatornák építésére valóságos értékben 60 millió ezüst forintnyi vagy 150 millió francnyi kölcsönt létesítsen 50 évre 4.650.000 ezüst forint, vagyis 11.625.000 francnyi évi járadék kötelezése mellett.”

/1867. évi XLIII.tc/

Magyarország vasúti hálózatának fejlődése a XIX. században**Az állami ipartámogatás alakulása Magyarországon (1881-1914)**

Év	Ipari üzemek segélyezésére	Ipari szakoktatásra
fordított átlagos összegek 1000 koronában		
1881-1890	126	366
1891-1899	487	1 101
1900-1906	2 300	2 450
1907-1914	6 773	4 432

Állami bevételek Magyarországon (1868-1890)

Adónem	1868-70	1871-75	1868-90	Növekedés %-ban
Földadó	36 048	34 565	34 064	-3,5
Házadó	6 713	7 988	9 986	48,8
Jövedelem. Adó	15 558	19 448	27 230	75,0
Egyéb egyenes adók	823	2 175	4 745	476,5
...				
Egyenes adók össz.	59 142	64 342	98 278	66,2
Közvetett adók össz.	65 934	77 755	131 911	100,1
Össz. Államgazdasági. Bevétel	157 601	187 738	340 266	115,9

Látogasd a töri szekció honlapját, melyen hasznos dolgokat, képeket találhatsz, valamint jellemzéseket a tanárokról, illetve a leveleket is letöltheted.

www.studiumgenerale.hu
www.studiumgenerale.hu/toriszekcio